

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse de 2 ori: Mercuria si Sambet'a, F6iea una data pe septimana, — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. pe 1/4 3 fl v.a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu s6u 40 doideceri, or 3 galbini moa. sunat6ria. Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie ad. cam 10 vorbe mari s6u mici inserate se ceru 8 cr. Tacs'a timbrala e 30 cr. de fiacare publicare. Fara depunerea acestui pretiu inainte nu se voru mai primi publicari.

Nr. 13.

Brasiovu, 15. Februaru 1864.

Anulu XXVII.

MONARCHIA AUSTRIACA.

In 1. Martiu c. n. (ad. Marti) se va tin6 siedint'a lunaria a comitetului asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu. Respectivii D. D. membrii ai comitetului suntu pofititi, a lu6 parte la aceeasi.

Dela presidiulu asociatiunei transilvane.

Sabiuu in 24 Fauru n. 1864.

TELEGRAMU.

Vien'a 24 Fauru „Corespondint'a generala“ a simtitu, ca diet'a Transilvaniei isi va continu6 lucrurile si pertractarile dupa serbatorile invierii, calendariulu vechiu, si afara de propusetiunile memorate in rescriptulu de deschidere, se voru mai propune si alte proiecte de intrebatiuni insemnabile. Escrierea n6ueloru alegeri pentru locurile vacante de deputati se va face in scurtu. Rep6rtele despre sanatatea cancelariului N6dasdi sunt imbucurat6rie.

„H. Z.“

Opiniuni in urm'a cuventului de tron.

Cuventulu de tron, cu care inchise Mai. S'a senatulu imperialu in 15 Fauru a. c. e unicu in feliulu seu, elu e unu documentu raru, una dovada catu se p6te de splendida, ca form'a regimului monarchica constitutionala in Austri'a nu e numai o proba transit6ria, ci ea e asediata pe base secure si startornice. — Acesta e celu mai importantu momentu in cuventulu de tron, care 'si afla comprobarea sea in cuvintele Maiestatiche: „Prin fipsarea bugetului regimului meu in legea financiala — bas'a constitutionala pentru manipularea financiala in perioda adm. curgat6ria de 14 luni e asecurata,“ si inca si mai espresu in pasagiulu penultimu in cuventele: Austri'a.. in form'a sa intenerita.. a luat cu sine pe calea cea n6ua de libertate a vietii de statu partea de ereditate a puterii si gloriei sale.“ — Prin urmare punerea in vietia a constitutiunei imperiale in totu cuprinsulu monarchiei e seri6s'a intentiune preanalta a Mai. Sale.

Deosebit'a multumire exprimata pentru fiint'a de facia a deputatilor ardeleni, ponerea intr'o paralela a Ardealului cu Tirolulu, mustr'a de loiala fidelitate si credintia, si convincerea pre'n. despre cointielegerea nostra pr6 salutară cu intentiunile preanalte, in care se vedu garantiile unui viitoriu fericitu, ne indreptatescu a spera pentru ti6ra si in specia pentru noi romanii o deosebita ingrigire parint6sca, demna de loialitatea nostra, recunoscuta acumu serbatoresce si de pre inaltimea tronului in faci'a Europei. Acestu testimoniu preanaltu se ne fia si ne va si fi refrenulu intru incordarea silintieloru n6stre, pentru a ajunge catu mai curundu la cint'a, de a ne ved6 stralocati odata din confusiunea transit6ria in edificiulu constitutiunei patrie, de a ne ved6 dreptulu nationalu politicu si limb'a asecurata si respectata, necesitatea cea urgenta, de a av6 una academia nationala de drepturi, fara de care n'avemu neci celu mai pucinu prospectu de vietia politica nationala, implinita; — si autonomi'a tierei si a besericeii vindecata. — Drumulu feratu pentru Ard6lu e dorint'a si voi'a Mai. Sale si speramu, ca tragerea si cladirea lui va av6 inainte ochi-

loru mai multu folosulu tierei, prin intinderea lui, de catu combinarea numai a puncteloru strategice. Total'a ignorare a cestiunei ungueresci in cuventulu de tron diurn. maghiare o credu favorabila pretinsiuniloru Ungariei; noi inse mai credemu, ca ac6sta e unu felu de recompensa negativă, ad. pasivitate in consideratiunea preanalta, pentru pasivitatea ce o aratara maghiarii cei oligarchi facia cu consolidarea n6uei constitutiuni imperiale.

„Ost si West“ comit6za mesagiul asia: „Sesiunea a dou'a a sen. nostru imperialu e inchisa, — detori'a statului s'a inmultitu cu 109 de mili6ne. Dintre controversele interne de dreptu publicu neci un'a nu e complanata, neci o cestiune deslegata; uniunea Transilvaniei cu Ungari'a nu s'a recunoscutu neci in consecintiele sale neci in principiu, magharii in Transilvani'a protest6za in contr'a institutiuniloru n6ue octroiote, cestiunea de constitutiune a Croatiei si uniunea cu Dalmati'a, causele constitutiunei venetiane si opusetiunea Boemiloru, aceste sunt ranele ce le lasa sen. imp., carele a fostu chiamatu a intreprinde imbunatatirea relatiuniloru n6stre interne, regularea finantieloru n6stre reorganisatiunea justitiei, n'a corespunsu acceptariloru, neci singuru n'a sciutu ca 6re intru decisiunea acestoru cestiuni fost'a competente s6u necompetente, angustu s6u completu. Starile in Galiti'a, provisoriuulu d'asedia in Ungari'a — care er6 se dureze numai 6 lune, dara acumu tiene de 2 1/2 ani, — numer6sele procese de presa ce le are chiar' si opusetiunea loiala, facu o situatiune pentru care speramu o era n6ua, ce o dorimu se nu vina tardiu.“

In urma despre desbaterile asupra celoru 10 mili6ne in cas'a de susu observa catra fine aceste: d6ca parerea contelui Hartig: „cumuca senatulu imperialu austriacu are a-si multiami creatiunea s'a numai unei crise s6u strimtorari financiale,“ se afla bas6ta pe natur'a lucrului, nu voimu a desluci mai departe; inse atata e lucru sciutu, cumuca sen. imp. a intimpinatu totudeuna pretensiunile regimului pentru bani, bani si er6 bani atatu de gata spre sierbire, c6 cumu, dupa parerea D. conte, sen. imp. ar' ecsista numai pentru scopulu de a aplacida contributiuni n6ue si imprumuturi n6ue. —

Camu pelunga aceste opiniuni se rot6sa dinrnalistic'a cu privire la rezultatele parlamentari ale senatului imperialu. N6ue din partene numai una ne d6re mai tare, ca aflanduse acumu senatulu imp. dechiaratu de intregitu nu s'a si apucatu a trage o linea mai demarcat6ria intr6 confiniile autonomiei tierei si intre cele ale competintiei senatului imperialu, preste care apoi se nu se mai tr6ca la alta buna chipsuire. —

— Din comit. Huned6rei. In Nrulu 87 si 88 alu „Concordiei“ cetii articulu unui patriotu bunu, in care defasiura pe lungu si latu folosulu, si lips'a sc6leloru in acestu comitatu, si in aceste locuri, „unde odiniora lucea marirea si inflorirea strabuniloru nostri, 6r' acumu pe acele ruini turtite, de mirare? ne lucescu penele corbiloru din regiuni pustii, ne sclipescu dintii fieraloru, si ne incanta neincetatu viersulu buheloru, pentru a nu se mai curati acele ruini de muscii cei acoparu, si de pulberea cea uritiosa.“ —

F6rte m'amu miratu, ca abia vediui, ca siau luat cu cineva atata cutediare de a ne descoperi publicitiei lenea, nepasarea, si somnulu in care dormimu noi in acestu comitatu, ca-ci eu de si sum astrinsu la sapa si la lopata pentru pana de t6te dilele (asteptandu iniciativ'a dela cei mai zelosi c6 mine, si

au pusatiune de asia) totusi nu me lasa cosciinti'a animei mele a mai rabda aoumu, cá se nu descoperu publicitatii mai multe asupreli care ne au intimpinatu, si nu voiu ambla cu poleituri ca se acooperu dreptatea, de si sciu, ca adevverulu adese ori iti sparge capulu, dupa cumu amu mai patit'o, si desi in catu amu esperiatu cu intregulu acestu comitatu mai pe tutindené stamu intr'o forma, totusi eu mai multu me voi restringie la patri'a mea s'au Valea Hatiegului, si mai antaniu:

Incatu se tiene de scólele poporali in acésta vale stamu catu se póte mai reu, ca-ci pucine esista si care sunt inca neavendu docentele leaf'a sua conforma, si pruncii si docentii, indatorire oficiósa, nu reesu la nimicu; ba chiaru, dupa cumu adese ori audu din gur'a poporului, déca unulu isi da prunculu la scóla, altulu nu, intr'unu anu esista scóla, in altulu nu, asia prunculu intreruptu in urma nu scie nimicu! — Cine e vin'a, ca nu se pórtá neci o grigia pentru cá tinerimea se cercetéze scóla, unde ar' si fi? Si cine, ca nu se infientiéza scoli cu poteri unite?

Auctorulu articlului susu memoratu camu imputa statului clericalu, si celui politicu, pe care neci ca 'lu escusu, escusese dinsii. Ca chiaru si in Hatiegu unde orasiulu are venitu, si ocarumitorii lui sunt totu din sinulu nostru, inca nu corespundu asteptarii dorite, unde fiindu pana una alta una scóla mai bunisióra, amu mai poté si noi cei de pe sate se ne adapostimu tinerimea. Ddiele! Ce binecuventare a tar' fi peste noi, candu macaru in Hatiegu ne amu radica mai curundu una scóla mai inalta, dupa cumu mai de multi ani sea totu proieptatu, s'a totu cernutu si nu s'a mai plamaditu. Illustritatea s'a episcopulu nostru Alecsandru Dobra inca de vreo cativa ani facuse pasi pentru suplinirea lipsei celei mari de una scóla centrale — si credemu, ca de nu se oponea stricatiósele ne'ncrederi confesionale n'ar sta lucrulu opacitu! Dela inaltulu guvernú? — Nu mai credemu, ca ni s'ar' opune greutati inca chiaru la redicarea de scoli?! — Si totusi din interesele imprumutului de statu, care se flustura pe lucruri profane si momentane s'ar' poté si tienutulu acesta provedé cu vreo scóla centrala mai inalta!!! De acea provocamu atatu pe Dnii oficiali respectivi, catu si pe preotime si comune pe ce au mai santu, se ne dechiare, ca de ce nu vreu se se intrunésca cu totii, cá cu poteri unite se ne provéda numai cu o scóla mai inalta centrala cu pacte amicali?!

Noi altu leacu, alta medicina nu potemu affá mai drastica, decatu, déca vomu descoperi reulu dela redacina, ca altufeliu vomu remané si fara beserici, fara cantori, dintre cari multi din cei invetiati de monachii dela monastirea Silvasiului redicata de principes'a Samfira, de adunci batrinetia nu voru mai poté functiona. Pentru Ddieu! Se sarimu cu totii si se ne invatiamu a jertfi pentru cultura? —

— III. S. D. Eppu cá unu parente cu durere nu ne vá lasá intrunerecului, si déca vré se aiba unu meritu facia cu latirea luminei si a adevverului, apoi cela mai de capetenia 'lu vá secerá din staruinti'a, cu care dimpreuna cu D. vicariu si protopopii voru strabate la posibilitatea de a nu ne mai lasá in intunerecu, redicandune o scóla mai inalta prin intr'unirea tuturor cugeteloru si a animeloru oiloru sale sufletesci, cari deca voru fi caldurosu si parintiesce seriosu compelațe si indemnate, ele voru asculta versulu pastoriloru sei. — Er' cei ce stau inainte cu „nu se póte“ — se 'si iè alta devisa demna de adevverat'a inteligintia, care este in stare a mui'a, si animele cele mai impetrite, lucrandu dupa devis'a „fa, cá se poti“ incerca mediulóce peste mediulóce, pana candu vei reesi, ca atunci „cu noi va fi Ddieu!“ —

N a s a u d u 12 Fauru 1864. Sentienduse de multu tempu lips'a unui spitalu a-oi in Nasaudu mai vertosu din partea tenerime, carea frecuentéza institutele literarie de a-oi, oatu orice felu mai micu morbu siliá pre sermanulu elevu a parasi scól'a pre mai multu tempu si a alergá la cas'a parentiésca, unde 'lu asceptá celu pucinu o tractare mai blanda si o grigia mai buna, de catu in case straine; deci spre a poté impiedecá catu de pucinu acestu reu mare, care talia afundu in viéti'a scolare, intieleginti'a nóstra din Nasaudu a aflatu cu cale a arangia unu balu in ospetari'a cea mare pre cumu si un'a petrecere poporale in edificiulu scólei normale de a-oi, cari s'au tienutu in 7 a lunei a. c., venitele oaror'a au se sierbésca spre adapostirea scolariloru meseri in casu de morbu.

La acestu balu a incursu pana acumu 233 fl. 90 cr.
subtragunduse spesele cu 78 „ 85 „

remane unu venitu curatu de 155 fl. 5 cr.

Adica una suta cincidieci si cinci fiorini si 5 cr. v. a.

Mai asceptamu pana in 21 a. c. ceva dela Gherl'a, candu apoi vomu dá o socotéla deplina despre spesele facute pana

acuma, pre cumu si despre modulu, cumu se va administrá acésta suma mai cu folosu. —

Deci dara suscrisulu si pana atunci cá fostulu casieru alu balului din ospetaria cea mare se afla necesitatu a aduce in numele junime, scolare de a-oi multu stimatiloru Domni Basiliu Petri, invetiatoriu preparandiale si Florianu Mariannu, jude procesuale, cari au datu celu dintai impulsu la acestu nobile scopu, publica multumita. — Multumita nóstra publica si prea stimatiloru Domni Alecsandru Bohatielu, jude procesuale si Filipescu controloru c. r. de dare, cari si de astadata si au manifestatu indatinatulu semtiu nationale si umanu, parte ca ne castigara óspeti, parte ca culesera contribuirile filantropice dela aceia, cari fusera impiedecati de a participá cu noi dinpreuna la acésta desfatare! In urma multumita tuturoru acelor marinimosi patrioti, cari si au sacratu denariulu la acésta fapta filantropica!

Voliamu, Domnule redactoru, se ve tramitu si listele, in cari s'au inscriu onoratii contributori, dar' cugetandu, ca colónele multu pretiuitulu nostru diurnalu Gazet'a Transilvaniei sunt ocupate cu alte lucruri mai serióse, le amu predatu onoratului comitetu alu acestui balu (Basiliu Petri si Florianu Marianu) unde le póte vedé fiacare marinimosu contributoriu. — C o s m a A n c a, invet. principale cá casieru.

B u c o v i n ' a, de sub petrele domnei in diua santiloru trei ierarchi 1864. Adese ori s'a vorbitu in organele publicitatii de reuniunea romana din Cernauti, aretandu-se cumpanitatea ei natiunala, si indemnandu-se a o sprigini din tóte puterile.

Déca venimu si noi astadi a vorbi de institutulu acestu pré cumpanitoriu, nu avemu alta in minte, de catu de a referi unele fapte atingutórie de densulu.

Dupa ce se intarira statutele reuniunii de catra guvernú, vedeai intre intieleginti'a nóstra, mai alesu intre preotime si nobilime, una emulatiune, una concurentia mai pe susu de tóta lauda intr'u a contribui si subscrie pentru densa nu numai catimea de 12 fl. pretinsa de statute, ci si catimi de cate 20, 30 si 50 fl., ba escelenti'a s'a episcopulu nostru, in marinimea s'a, bine-voi a aduce atunci pe altariulu natiunalu suma, rara la noi, de 200 fl. v. a.

Impartesirea ast'a via la contribuire si subscriere, interesarea nobila, ce se aretá pentru reuniune, o priviamu cá semnu de desteptatiune a unui simtiu natiunalu viu si puternicu, care avea se garantiésca viitoriulu reuniunii.

Intr'aceea in curendu, cá preintr'unu farmecu, luà lucrulu alta facia; ca-ce indata pe la inceputulu anului I alu reuniunii incepura multi membrii de prin tienuturi a pune conditiune, ca ei numai atunci voru contribui pentru reuniune, déca li se voru tramite dintr'insa carti si gazete de cetitu.

Dar' asta conditiune se parea a fi puse de sustienutorii ei nu pentru alta decatu de a scapá, pe una pórtá onorifica, de contribuire; fiindu-ca erá notoriu, ca comitetulu reuniunii nu dispunea, pe atunci, inca asupr'a atatoru carti si gazete, cá se póta imprumutá dintr'ensele in afara si pe lunga aceea neci nu-i erá permisu a face imprumuturi, de ar' si fi avutu carti si gazete catu de multe, ne fiindu cuprinsa astufeliu de imputernicire pentru densulu neci intr'unu § alu statuteloru. De asta neindreptatire si de asta lipsa de carti a reuniunii li se aducea a minte membriloru, de cate ori incercá a 'si sustiené conditiunea, intonandu-li-se, ca, de si nu tragu de ocamu data „folosu personalu“ din reunine, totusi trebue se caute a o sustiné numai de catu, pentru-ca intrinsa ni-i engagiata onórea nóstra natiunala a tuturor'a si lasandu-o se cada, oade cu densa si onórea nostra si ne facemu de risulu natiuniloru straine, pe lunga aceea, ca ne damu cutitului critice istorice.

Cu tóte ca motivele acestea erá atatu de grele, ele totusi nu capetara in ochii loru greutatea cuvenita, si asia cu conditiunea, ce nu li se putea implini din partea comitetului, remasera suspinse si contribuirile, ce facura una lacuna mare in veniturile reuniunii.

Starea asta intristatória a reuniunii o vedemu atinsa si de unu membru alu ei in adunanti'a generala de asta primavéra, proponendu, cá in favórea „folosului personalu,“ se se faca conclusulu de imprumutatu dia reuniune carti si foi periodice, su conditiuni defipte prin comitetu, propunere, care de si pré timpurie, totusi a trebuitu se se primésca de adunantia (prot. adunantie gen. II, pag. 8 ad d). —

In puterea acestei primiri s'a si asediatu de catra comitetu in sediinti'a cea din 29 Maiu 10 Iuniu 1863 urmatóriele:

§ 1. Carti si foi periodice cetite se pota imprumutá medulariloru reuniunii atatu in Cernauti catu si in afara su urmatóriele conditiuni.

§ 2. In Cernauti se voru imprumutá carti si foi perio-

dice cetite celu multu pe doue septemane, si in afara celu multu pe siése septemane.

§ 3. Imprumutatoriulu este respundiatoriu pentru reñtòrcerea cartiloru si foiloru periodice cetite in starea, in carea le-a si primitu.

§ 4. Imprumutatoriulu este indatoritu se dè unu reversu de primire, in carele se va insemná si pretiulu obiectului imprumutatu, pe care pretiu, in casu de perdere séu vetamare, este constrinsu se-lu respunda reuniunii.

§ 5. Carti rare si pretióse se voru imprumutá numai cu concederea speciala a comitetului.

§ 6. Spesele imprumutarii le pórtá imprumutatoriulu.
Cernauti 29 Mai 10 Iunie 1863.

Georgiu Hurmuzachi, Ion alu lui G. Sbiera
v.-presied. secretariu.

Deci cu acést'a instructiune s'a implinitu conditiunea de susu in acumu a-i cugetá, cumuca sustienutorii ei se voru fi intrecundu in contribuire. Dara asta nu-i asia; ca-ci ei nu contribuescu neci acumu si déca i intrebi de ce nu, iti spunu unii, ca inoa totu nu tragu „folosu personalu“ din reuniune, eara altii dicu, cumuca ei cugetau, ca acei 12 fl. ce iau subscrisu si contribuitu pentru reuniune, erau de contribuitu numai una data pentru totudeauna, si inea unii spunu, ca au platitu, pe candu-ti vine scire, ca n'au platitu nemica: toti adeca léga teiu de curmeiu si nu sciu cumu s'ar' retrage dela contribuire, ca se si para, ca retragerea loru e indreptatita si „cinstita.“ (!!!)

Noue nu ne remane alta de catu se le aducemu acestora a minte cuvintele alese, ce le-a rostitu D. Alecu de Hurmuzachi in adunanti'a generala II, dicundu: „se-i dovedimu, reuniunii, una impartasire via, se ne interesamu de ea, se concluramu impreuna, se o cercetamu, cá se ne inteelnimu, se ni schiambamu, se ni lamurimu ideéle, se ne aplecamu a-i aretá in totu chipulu ingrigirea nóstra, a imbratisá cu caldura scopulu ei, a-i aduce necontentitu sporiu, a-i dá concursulu nostru spiritualu, indemnulu moralu, cu unu cuventu: „totu feliulu de incuragiare“; ca-ce „ea este institutiunea cea mai natiunala (nu si unica?! — R.) in patria, ca representa interesulu nostru celu mai santu si cumpanitoriu, adeca cultur'a natiunala, sustienerea si intemeierea ei solida au devenitu pentru noi toti una cauza, una detoria de onóre natiunala.“ — J.

Din campulu resbelului.

In Nr. tr. impartasiramu evenimentulu celu surprindiatoriu in caus'a dano-germana, cumuca ad. armat'a austro-prusiana a trecut peste confinele Schleswigului in Juti'a (Jütland). Astadi adevierimu acést'a scire cu adausu, ca in 10 Fauru sub mandatulu capitanului de artileria Moenster germanii cu 150 tunuri asédiale din Ripen trecura la fortariati'a Friderici'a care se afla in Juti'a. Estu evenimentu a produsu mare sensatiune si in Parisu. Diurn. oficialu „France“ numesce calcarea acést'a a teritoriului danesu a fapta de un'a enorma gravitate, care o facutu din caus'a acést'a una cauza européna. Angli'a o privesce asemenea. — Itali'a a si datu ordine a se postá la Po si Mincio deocamdata 25 de mii soldati si se mai tragu din mediulu Italiei vre o 27 batalióne, ér' la Novara se infiintieza legiunea magiara, una de infanteria su Földvári si una de cavaleria su conte Georg Bethlen, unde si concursera toti emigrantii magiari din tóte tierile visitandu pe Kossuth, care se afla in Turinu, pe candu malurile Dalmatine se agitéza si pre candu Turci'a are la Dunare vre o 50 de mii, la Varn'a si la Siuml'a vre o suta, si Rusi'a pe marginea Besarabiei si pana catra Crimea aprópe la 100 mii; ér' Prusi'a concentréza la Lausitia lenga Sacsoni'a armata si in Galici'a face mare svonu scirea, ca Prusi'a tramite acolo 40 mii soldati indata ce s'ar' atacá Austri'a in Itali'a.

Rusi'a dupa „Pres'a parisiána“ a mai si protestatu printr'una nota in contr'a conturbarei ecuilibrului europénu in nordu, expresimendusi opiniunea, cá in casu ce Danimarc'a s'aru nimici se se infiintiese unu regatu Scandinavicu, cea ce vré si Svedi'a. Eaca ea si Rusi'a favoréza aici aneacsarea dupa principiulu natiunala, care o incanta pentru sene. —

Austro-Prusi'a fara a ocupá cetatea Friderici'a nu potu alungá pe Danesii din Düppel si insul'a Alsen, apoi ele vré se aiba la mana si teritoriu din Juti'a, pentru-cá neputendu luá insul'a Alsen si Düppel candu ar' fi luati' la strimtóre de catra diplomatia, a negocia pentru impacare, se póta pretinde desiertarea numitei insule si Düppel pe lenga cederea teritoriului ocupatu din Juti'a; fiendu-ca Schleswig-Holstai-

nulu totu vre se 'lu aneacsese la Germani'a cá unu statu federativu.

Prusi'a inse vré si mai multu; ea vré cá statulu acest'a sub ducele Fridericu de Augustenburg, care se proclama duce legitimu petutindenea si in Schleswigu, se remana ei va salu cu dreptu de suzeranitate, precumu e Romani'a facia cu Turci'a.

Lenga Friderici'a in Juti'a s'a si facutu unu atacu de cavaleria si Danii s'au retrasu din Kolding, ér' acumu se ascépta ocuparea Fridericie si asaltarea fortului la Düppel. In 16 Febr. se intemplá o canonada intre prusieni si danesi peste sundulu insulei Alsen, unde danesii aduna mereu armata.

Pe mare inca incepù resbelulu, pentruca comisarii „federatiunei germane“ au demandatu si demandarea li s'a si implinitu, in catu tóte corabiile danice ce se aflá in porturile holstainese se confiscara; deci fregat'a danica care a esitu din portulu Plymouth, are ordine aspra a vená si a caperá Brig'a, Milost si Budua corabii austriace indata ce se voru departá 3 mile dela portulu englesu, unde se mai afla si o barca prusiana si 2 bremese si la Brestu alta fregata prusiana „Thetis“, unde se si ascépta unu atacu pre mare. E lucru curiosu ca se dice, ca solulu Angliei din Copenhag'a, capital'a Daniei, ar' fi protestatu energicu in contr'a blocarei séu ocuparei porturilor „federatiunei germane“, nu inse si ale Prusiei, dicundu, ca ar' vatemá interesele Angliei. Eaca aici se vede, ca apusenii protegéza federatiunea, ad. poterile mediulócie germane, care se opunu Austro-Prusiei si facura aliantia propria la Würzburg in contr'a loru.

Novisimu. Austri'a si Prusi'a au primitu proiectulu de conferinti'a alu Angliei in caus'a germano-danica. Nu si proiectulu de armistare?

Dela F l e n s b u r g 20 Fauru cetimu, ca comisarii civili ai aliatiloru germani au si emisu, in 17 si 19 ordinatiuni, cari desfiintieza legea constitutionale din 18. Nov. 1863 si scóte din activitate tóte rescriptele pentru limba; va se dica in loculu limbei danice au si introdusu cea germana. Deputatiuniloru ce venisera atatu la principele prusianu, catu si la comandantulu de armata li se dede sperantia mai de multu de catra acestia, ca indata ce se voru desfiintia rescriptele, pentru limba se voru depone toti preotii, dascalii si oficialii danesi, cari nu sciu bene nemtiesce. „Cine póte óse róde“, si in nordu si in sudu si in orientu. —

In Schleswigu inca se afla cetatile mai tóte impopulate si cu germani, ér' satele numai in partea de catra amédia si in favórea acestoru pucini se introduce germanismulu. Asia facu germanii, se vera cá serantoci prin tóte cetatile si in urma apoi ei se arunca pe gutulu ospitaliloru. —

Intre 2 mil. 550 mii locuitori ai monarchiei danice neci 700 mii germani nu se afla, ad. vreo 550 mii in Holstain si vr'o 100 mii in Schleswig ceilalti respanditi, si Schleswigulu totu se fia germanu. —

Faim'a despre asiediarea corpului de observatiune la Renu si altulu la Belgi'a, cate 50 mii, se adeveresce intr'atata, ca acestea 2 corpuri stau gata de a primi ordinea de plecare. — Flota italiana are ordine a se concentra la Ancon'a si Austri'a 'si concentra la granitia armat'a.

Cronica esterna.

ROMANIA. Legea pentru armarea tieriei s'a primitu si in totalu cu cuardia natiunala si glóte. Sunt interesante desbaterile respective, ér' Gr. Cuza s'a eternatu in analele natiunei, candu a disu, ca cu placere se va inscrie intre glótele comunelor rurale in districtulu domiciliului, dandu de rusine pe cei, cari si in véculu umanitatii vréu caste si deosebiri de poporu. — Ministrulu Steege 'si dede demisiunea, ér' Cogalnicénu se incalcá si mai tare decatu oligarchi'a, candu dise: „Nu dati arme elementului din afara alu orasielor (ad. sateniloru), ca-ce americanii nu permitu negriloru sclavi neci chiaru se mérga la scóla!“ Óre n'a fostu acésta o ironia? ca altufeliu neamu scandalisa! —

Diur. germane spunu, ca regimele angliou au comuncatu ministeriului rom. prin consululu seu D. Green o nota energicu amenintatóre, prin care cere curunda restabilire a unui egumenu grecu in postulu séu din care fù depusu, cu cuventu, ca e suditu englesu; guvernulu inse n'au facut'o. De alta parte cetimu, ca fapt'a complinita a secularisarii s'a primitu de atare si din partea Franciei si a Angliei.

— Dupa spusele diurnalului rusescu „Invalidulu“, ur'a principelui Cuza in contr'a clerului grecesu ar' fi atatu de mare, in catu elu ar' fi gata a trece cu beseric'a romana la catholicismu si a o supune pontificelui romanu. Scornituri ru-

sesci clocite subt camilafcele calugariloru greci, spre in negri ori-ce pasu catra progresu alu Domnitorului Romaniei si a viri ura si discordia intre Romani. Apucaturi testamentarie greco-rusesci. —

„Prin infratire, concordia si lucrandu cu puteri unite se va afla mantuirea.“

(Urmare.)

3) Ar' trebui una legiure intielépta, pentru toti egali aplicabila, si fara lacune, séu ambiguitati, care se potu explica dupe pasiunea séu arbitru judecatoriloru, ma cugetamu asemenea, ca pentru desvoltarea de idei folositoare, pentru combaterea abuzurilor si a vitiurilor in interesulu patrii si alu binelui publicu, se fia pres'a libera. — Ma cá statulu se póta dispune de independenti'a si de autonomi'a s'a, trebuie un'a conduita esemplara in internu si esternu, dar' mai aterna si dela alte tendintie straine, care nu le póte paralisa mai bine, ca cumu s'au disu mai susu, candu statulu va fi bine consolidatu prin amórea si unirea fratiésca intre tóte clasele, prin cohesiunea si amórea fiacarui cive catra patri'a si natiune, fiendu gealusi de institutiile loru celea bune, si multumiti cu legile celea drépte si intielépte, si altele. . . La astea observesu ca se fia amóre si unire fratiésca intre tóte clasele societatii, si cá fiacare cetatianu se fia atrasu de amórea catra patria, trebuie negresitu pe lunga legi juste, pe lunga libertatea individuala si spirituala, se cada barier'a, ce esista inca intre clasele societatii prin nesce prerogative, considerandu clasa cea mare a tieraniloru pe proprietarii loru cu dispretiu si ura nu numai cá pe nesce sugrumatori si apasatori, ma si cá pe nesce trentori si lipitori, ce sugu sangele loru, si se desfránédia din sudórea loru! — De si asta opiniune si ura a majoritatii vulgului nu póte fi peste totu justificata, dar' totusi reulu nu esista mai pucinu, si ne amenintia ruina totala póte intr'unu tempu, candu ne simtimu mai siguri, si póte peste curendu; — ca-ci me rogu a considera spiritulu secolului, care strabate intunéreculu cá lumina, fiendu insusiu lumina si a judeca: „óre nu s'ar' puté intempla cá abuzurile, partialitatea legiloru, prerogativele unei caste fórté mici in dan'a societatii cei mare, asupririle, impositiunile si seracia, ba miseria, se aduca pe acea majoritate la desperatiune, inaltiandu standardulu rosiu de resbunare, si pentru recuperarea de nisce drepturi ambitionate, si acésta cu procederi cá in revolutiunea mare din Franci'a, producundu periue de sange, si póte peirea natiunala?! — Si, ce póte popri pe asta clasa a nu recurge la asta extrema mesura?! — Eu credu, ca candu va sona óra, nimicu nu va puté-o impedece, fiindu insufletita de ura si resbunare; despoliata, maltratata si adusa la desperatiune, si ne avendu neci un'a avére nemisicatóre; — chiaru daca din nevoile ei, n'ar' resari unu Tudoru, unu Hora, unu Closca, totu se póte intempla, a se confide agitatoriloru, machinatoriloru si intrigantiloru, care in perspectiva intereselor loru se afla in toti timpii destui; dar' mai cu deosebire nu sunt de nesocotitu adevératii Zelosi si inteleginti patrioti, cari potu cugeta de trebuintia a croi unu drumu forsatu spre regenerare, de si pana acumu, fia disu spre onórea adevératei intelegintie romane, asta, in sperantia si perspectiva, ca tóte trebuintiele se voru constitui si aplanata legalu pe calea legislativa, a vigilatu fara pregetare a nu se turbura in ceva in anii din urma linistea publica; — dar' cine póte garanta, ca acéstea spirite doritóre de regenerare si de fericire comuna, ne putendus schimba tendinti'a nu isi voru schimba midiulócele de ajunsu la acelu resultatu, redicanduse cu ferma vólinti'a nu numai cá nisce apostoli, ci chiaru hotariti a fi martiri, pentru strabaterea la desiderat'a tianta, perdendu sperantia a puté invinge tenacitatea majoritatii corpului legislativu, care pre cumu se créde in genere representa in orbi'a lui numai interesele mai unilaterale! Da Domniloru, se ne convin-gemu, ca este inascutu multoru virtuti si nobile anime, a se sacrifica pentru binele publicu, a fi Leonidii cu Lacedemonii lui, si mai bine a nu esiste, decatu a nu incerca invingerea reului cu ori-ce pretiu! . . . Intre altele, cine póte asemenea garanta, ca una misicare esteriora nu va puté prepara prin promisiuni si spiritele vitregitei clase de tierani, cá pentru lepadarea jugului uritiosu, se se arunce in braocie straine (unde se afla desfiintata clacasi'a) de Rusi, Serbi, Bulgari, Nemti, cá unii cari idioti nu potu considera, ca patri'a si natiunalitatea vinu amenintiate, si care inca astadi mai sunt u-

militi si batjoeoriti prin una parte din cast'a boierésca, séu cumu o numescu tieranii „ciocoiésca,“ audiendu prearuncandulise numele de „me romane,“ cá candu hulitorii ar' fi de alta plamaditura, séu si de sunt, nu sunt demni de numele si de patri'a romana, care 'i nutresce si adapotésa, séu cá candu numele romanu ar fi o hula, o numire criminale! Dar' lasamu se faca altii pe Casandra. —

Noi se cercetamu modurile prin care s'au urmatu pana acumu in unile staturi improprietaria tieraniloru, cá se putemu judeca, daca si la noi ar' fi acea sistema de trebuintia si aplicabila, séu daca dupe imprigiurările de facia s'ar' puté introduce alta sistema mai avantajiosa pentru ambe castele. —

„In Franci'a s'au improprietariu tieranii prin forti'a loru, resturnandu societatea si macelandu nobilimea, si proprietati de multe mii de milióne franci au trecutu fara desdaunare in posesiunea loru. — (Dumnedieu se ne ferésca de asia catastrofe, si se ne incercamu a le preveni).

„In Ungari'a si Transilvani'a progressandu popórele in cultura si reconoscundu chiaru elit'a proprietara, reprezentátóre in camera, ca nu mai póte esista acea sistema feudala, fara periclitarea loru, a societatii si a natiunei, au introdusu legea pentru improprietaria tieraniloru cu desdaunare, ér de frica mai multu cá de vóia buna. —

Desdaunarile nu s'au efaptitu de una data, precumu neci n'au fostu cu putintia, pentru paupertatea emancipatoriloru tierani, ci si in diu'a de adi urmédia, si va trebui se urmédie inca multu tempu pana la totala solvare; ear' pentru implinirea desdaunarii s'au pusu tieraniloru respectivi impositiune, pe lunga alte gréle dari. — (Va urmá).

M i s c e l e.

— Din diurnalulu de Vien'a „Wiener Abendpost“ aflamu, ca Mai. S'a ar' fi denumitu pe cav. de Frank, adlatus generalulu comandantu in Ungari'a, ministru de resbelu in loculu contelui Degenfeld, care si cerú demisiunea si se afla in Itali'a spre recuperarea sanetatii sale.

— (Rechiamarea soldatoriloru facultati). „Presb. Ztg.“ impartasiesce din fontana secura, cumuca toti soldatii facultati (Urlauber) se rechiama fara neci o osebire la servitiu activu la armata.

— Kossuth cá presiedinte alu comitetului generalu pentru nedependenti'a magiara (országos függetlenségéi magyar bizottmány) a mediulocitu dela acestu comitetu decretarea incheierei unui imprumutu nationalu pentru liberarea Ungariei, obligatiunile diacu tiparite in tipografi'a diurn. „Allianza“ cate de 10, 5, 2, 1 mie, 5, 2, 1 suta, 50, 25 si 5 fr. Óre unde si cine se se suscria?! —

— D a m e l e reesira la probe canceliste mai bune si mai eftine de catu unii barbati. Acésta proba se facu in biroulu regimelului in Vassington in Americ'a unde damele ocupa locu de cancelisti.

— G a z e t ' a cea mai vechia din lume se afla in Peking tiparita pe matasa galbina, in formatulu celu de una mie de ani si forá vreo reinnoire.

Nr. 185.

1—3

E D I C T U.

Prin care Stefanu Todoranu din Bichisiu Capitanatulu Nasaudului, care cu necredenti'a a parasitu pre legiuit'a s'a muliere Varvara Demianu, se provóca a se infaciosia inaintea acestui tribunale matrimoniale pana intru unu anu dela publicarea acést'a, altumentrelea se voru decide si fara densulu cele prin legi si canóne prescrie.

Din sesiunea tribunalului matrimoniale pentru dieces'a Gherlei in 10 Decembre 1863 tienuta. pl. 1/2

Cursurile la bursa in 26. Februaru 1864 sta asia :

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 68 ⁵ / ₁₀ cr. v.
Augsburg	—	—	118 „ — „
London	—	—	118 „ — „
Imprumutulu nationalu	—	—	79 „ 55 „
Obligatiile metalice vechi de 5 ‰	—	—	71 „ 65 „
Actiile bancului	—	—	773 „ — „
„ creditului	—	—	180 „ — „

Obligatii desarcinarii pamentului in 23. Februaru 1864 :
Bani 71.50 — Marfa 72.—